

izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrť leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
bivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 7.

V Mariboru, dne 16. februvarija 1899.

Tečaj XXXIII.

„Ločimo se od Rima!“

Odkar se je vsled znanih jezikovnih na-
redb v Avstriji poojstril boj med Slovani in
Nemci, slišijo se po nemških listih in shodih
pogosto glasovi, naj bi Nemci zapustili kato-
liško cerkev, koje središče je večno mesto
Rim, ter prestopili k protestantizmu, katera
ima svojega najboljšega in najmočnejšega za-
ščitnika v osebi pruskega kralja in nemškega
cesarja. Jezikovne naredbe so mogočno uda-
rile ob nadvlado nemškega jezika in naroda
v Avstriji. Slovanski narodi so začuli ta udarec
in glasno zahtevajo sedaj, naj se nadaljujejo
ti udarci, da se enkrat zruši nenaravno raz-
merje med avstrijskimi narodi, da pade nemška
nadvlada ter zavlada v celi državi stroga
jednakopravnost. A tudi nemški narod ni bil
gluh, ko je Badeni izvršil udarec. Ustavil se
je z vsemi silami, da zabrani izgubo svoje
nadvlade.

Nemški narod je stoletja in stoletja le
tlačil uboge slovanske narode. Njegovi ple-
miči so si po slovenskih zemljah postavili
svoje gradove ter sesali naše ljudstvo. Ko je
minola vladala plemičev in grajščakov, stopili
so na njih mesto nemški trgovci ter pili kri
slovanskim narodom. Tega niti ne omenjamo,
da so Slovani kakor prej tako tudi sedaj
bili izključeni od vsake višje duševne izobrazbe
in družabne službe. Nemci so jih smatrali
svojim hlapcem, pastirjem, katerim bi naj
bil domači hlev začetek in konec njih živ-
ljenja. Toda na zemlji vse mine, se vse spre-
meni. Narodnostna ideja, ki je v začetku
našega stoletja z veličastvom vstopila med

evropske narode, vzbudila je tudi avstrijske
Slovane. Vprašati so se začeli, zakaj bi mo-
rali mi Slovani hlapčevati Nemcem? Kake
pravice ima avstrijski Nemec do nas Slovanov?
Nismo si znali odgovoriti na ta vprašanja
in zato smo počasi začeli vzdigovati nemški
jarem. Nemci so mislili, da ga vzdigujemo
zaman. A motili so se. Da so se res motili,
spoznali so sedaj, ko so se izdale jezikovne
naredbe. Zato je nastal vsled teh naredb med
Nemci krič in vrišč, jasno znamenje, da se
tudi njim njih nadvlada ne zdi več varna.

Skraja so nam rekali Nemci, da jim
daje zgodovina avstrijske države pravico za
nadvlado nad Slovani, da jim daje to pravico
nemška omika, in Bog ve še kaj. Slovani
smo se jim smejali. In Nemci so uvideli, da
s takimi publicami ne bodo uspeli. Zato so
si poiskali drugo orožje. Izdali so bojni klic:
„Ločimo se od Rima! Zapustimo katoliško
cerkev ter prestopimo k protestantizmu!“

Toda ta klic se le prav kaže, kako ne-
zmožni so postali avstrijski Nemci za vsako
nadvlado. Ta klic nam dokazuje, da so iz-
gubili v strahu za svoje predprave pamet
ter postali otročji. Iz rimsko-katoliške cerkve
hočejo izstopiti, da zadobijo zopet nadvlado
nad Slovani! Vsak slovanski pastir se jim
smeje. A Nemci vendar mislijo, da so pa-
metni, ako tako kričijo. Računajo pa na
sleden način. S tem klicem spravimo v strah
v Avstriji dva važna činovnika, vladarsko hišo
in pa katoliško duhovščino. Vladarska hiša
ve, da kot protestantje zadobimo v nemškem
cesarju velikega prijatelja, močnega zaščitnika.
Mi lahko zaželimo njegovo žezlo, njegov

prestol. A Nemci so s svojimi mislimi na
krivih potih. Slovani stojimo zvesto ob strani
naših Habsburžanov, za njih damo svojo
kri in življenje. Njim se ni treba ničesar bati.
Istotako nespametno je, da računijo na kato-
liško duhovščino. Katoliška cerkev ne bo
ganila niti mezinca tam, kjer vidi, da se po
vsej pravici pogreza nemška nadvlada v
morje preteklosti. Katoliška cerkev ni usta-
novljena, da brani Nemce, ampak da varuje
pravico. In pravica je v tem boju na strani
Slovanov.

Kaj pa bi bilo, če res odpadejo Nemci k
protestantizmu? Naše časnikarsko mnenje je,
da vsi Nemci ne odpadejo, ker vsi Nemci
niso nespametni. Oni pa, kateri bodo res po-
stali protestanti zaradi tega, ker se med av-
strijskimi Slovani ne čutijo prav dobro, pač
ne bodo zrušili katoliške cerkve, a tudi pro-
testantovski cerkvi ne pomagali do lepšega
razvitka. Katoliška cerkev in Slovani si lahko
brezskrbno umijejo svoje roke, ako se res
uresniči geslo nekaterih nemških prenapet-
nežev, ki se glasi: „Ločimo se od Rima!“

Kršćanstvo in socij. demokracija.

Ne izide skoro nobena številka socijal-
demokratskih listov, ne mine skoro nobeno
zborovanje socijaldemokratske stranke, da bi
se ne napadalo v listih in na zborovanjih
krščanstvo in njega jedino prava glasilka,
katoliška cerkev? Sami navajajo kot važen
vzrok, da so zaraditega sovražniki krščanstva,

Listek.

Jeruzalemsko romanje.

(Piše prof. J. Zidanšek.)

Odhod iz Trsta; na adrijanskem
morju.

Romarjev nas je bilo 144 in sicer skoraj iz
vseh avstrijskih dežel, vsake narodnosti in
iz vseh stanov; torej Nemci, Čehi, Poljaki,
Ogri, Slovaki itd. in 3 Slovenci: gsp. Fran
Dovnik, dekan v Gornjemgradu, g. Jos. Kosec,
takrat še kurat v Novakih in pisatelj teh
vrstic; duhovnikov je bilo za vsem 54, po-
svetnih gospodov 50 in žensk 40; bilo je
torej zares prvo splošno avstrijsko romanje
v sv. deželo, vprizorjeno po g. grofu Arnold
Lippe, kanoniku na Dunaju. Zbirali smo se
v Trstu; 13. aprila 1898 predpoldne ob 11.
uri so opravili mil. g. škof tržaški sv. mašo
in molitve za romarje v cerkvi sv. Antona st.,
od koder smo skupno šli k morju na precej
velik parnik „Urano,“ ki nas je pol ure po-
zneje odpeljal proti jugu pri lepem vremenu
in celo mirnem morju; 2 romarici sta za-
ostali; ena, nevesča nemškega jezika, vsedla
se je v Wiener-Neustadtu na vlak, ki jo je
na Ogrsko peljal; druga je pa v Trstu pre-
dolgo pila — kavo in naš odhod zamudila;

sicer nas je pa ta v Afriki došla, ker se je
bila z brzovlakom do Brindisi peljala in
potem s poštnim parnikom „Habsburg“ v
Aleksandrijo.

Življenja na ladiji ne bom opisaval,
kajti kdor se je že po morju vozil, je itak
pozna; kdor pa ne, ta bi si ga tudi po kakem
opisu ne mogel dobro predstavljati; sicer že
tukaj omenim, da hočem podati le nekaj
kratkih črtic o svojem potovanju, ker na-
tančen, izvrsten popis romanja v sv. deželo
imamo Slovenci že itak v „Jeruzalemskem
romarju,“ kojega je Mohorska družba pred
nekterimi leti izdala in ker je pisatelj knjige
potoval po ravno istem načrtu (z malimi iz-
jemami), kakor mi. Na ladiji smo se kmalu
udomačili in ker smo bili vsi romarji, zato
se nam je zdelo, da smo kakor ena velika
rodbina (čez 200 ljudi s pomorščaki vred);
vsakdo je smel brez vsakega uvoda svojega
soromarja nagovoriti in ga kaj vprašati, in
bilo je lepo videti, kako prijazno so plemen-
itaši, učenjaki, grofi in baroni občevali s
priprostimi ljudmi in kako so se duhovniki
živahno razgovarjali o gospodarstvenih in
drugih rečeh s kmeti iz raznih krajev; zares
ta romarska ladija je bila — Avstrija v malem,
samo s tem razločkom, da se nismo med
seboj nič prepirali, ker živa krščanska vera
poravna vse neugodne medsebojne razlike.

Ali smo pa tudi na morju izpolnjevali svoje
verske dolžnosti? Gotovo da! Vsako jutro
in vsak večer smo glasno in skupno oprav-
ljali svoje molitve in smo se Bogu, Gospodu
nebes in zemlje, iskreno priporočali, naj bi
nam dal doseči naš romarski cilj, sv. deželo
in potem se srečno vrniti v domovino; pri-
pravljena sta bila tudi dva oltarja, kjer je
vsak dan od 5. ure zjutraj do 8. več duhov-
nikov maševalo in mnogo romarjev sveto
obhajilo prejemalo; ob nedeljah pa je bila
slovesna peta maša, koje so se tudi po-
morščaki v praznični obleki udeležili. Kaj
ganljiva je bila majniška pobožnost na ladiji,
ko smo skupno molili sv. rožni venec ter
lavretanske litanije in pazno poslušali lepe
pridige, v kojih se je proslavljala „morska
zvezda,“ Marija, zavetišče mornarjem!

Moja kabina (ob enem spalnica) je bila
zelo mala, nizka sobica, 3 metre dolga in
2 m. široka, s 5 posteljami druga vrhu druge;
k sreči so nas samo 3 osebe v to luknjo
vtaknili: Ogra, Čeha (češk. Nemca) in mene
Slovenca; a bili smo vsi trije duhovniki,
potem vsi profesorji in slučajno še vsi pro-
fesorji sv. pisma; gotovo redek slučaj. V pe-
terih tednih skupnega bivanja smo se zelo
privadili drug drugemu in še zdaj pogosto v
duhu gledam podobi teh tovarišev-romarjev.
Posebno rad se še spominjam Čeha, ki je